

«Prozesu honen bukaeran nork bere neurrira egingo du telebista»

35 urteko neska gaztea, Seguran jaiotako euskalduna, BBCn goi-lanetan. Euskarazko idazlea, bidea egiten ari dena. Erbestean ikasia etxean erakutsiko diguna, noizbait. Ageriko!

| MIEL A. ELUSTONDO |

Argazkiak: Zaldi Ero

Zer du BBCK izen eta aipu eta sona handi hori?

Urte askoan lanean irabazitako konfiantza, inpartzialtasuna, kultur erreferente izatea nazioartean... Gauza asko. Jendeak urtean 144 liberako kanona ordaintzen du eta, ordaintetan, zerbait espero du, zerbait ona. Kalitatezko edukiak, esan nahi dut. Hasieran neu ere harritu egin nintzen, ez nuen ulertzen jendeak BBCn zuen konfiantza. Inork ez zuen kanon hori ordaintzea kuestionatzen. Inork ez. Aldiz, gogoritzen naiz Espainian egin zutela kanona ezartzeko saiakera, eta ez zuela aurrera egin. BBC, berriz, identitatearen parte bat da, jendeak konfiantza dio hedabideari, benetan.

Zer zenuen BBC, bertan lanean hasi aurretik?

Hedabideen artean, mundu mailako erreferentzia: telebistarik handienetako bat. Bertako proiektu interesgarriek erakarri ninduten, haren handitasunak, garrantziak, ikusle kopuruak... Bertan lanean hasi nintzenetik, berriz, bertako jendeak bete nau gehien, talentu handikoa. Kezkarik gabe diote: "Gu ez gaude hemen diruagatik, pasioagatik baizik!". Eta egia da, BBCKo langile batek telebista kate pribatuan lan bera egiten duen batek baino gutxiago irabazten du-eta. Jende ona ari da BBCn lanean eta, batzuk ezagutzen ditut, bertan lan egin nahi izan dute txikitatik! Gauza interesgarri asko BBCK. Bestalde, aitzindari da arlo askotan, aurrera begira bizi da beti, proiektu berrietan lanean. Horrek indar handia ematen dit. Bat egiten dut audientziara iristeko dituen balioekin, bertako langile jendearekin, eta Ingalaterrako gizartean ordezkatzeko duenarekin.

Telekomunikazio ingeniarietza ikasketak egin zenituen EHUn, gestio lanean ari zara BBCn. Harrigarri ere bada, hein batean...

Beti esan behar izaten dut: ingeniarietza ikasketak egin nituen, bai, baina inoiz ez dut ingeniari lanik egin. Ingeniaritza tesia bukatu eta hiruzpalau hilabeteko epea nuen hura aurkeztu aurretik. Bitarte horretan, Londresera joan nintzen, lagun bat bisitan. Beti erakarri izan nau bidaiatzeak, atzerrian denboraldia egiteak, eta, orduko hartan, Londresen nengoela, neure buruari esan nion: "Hemen lana bilatzen saiatuko naiz". Postproduktzio etxe batean hasi nintzen lanean. HBO, Warner eta abarren filiala zen Londresen, eta euren produktuen DVD eskubideak zituzten Europan eta Ekialde Hurbilean. Proiektuen kudeaketan hasi nintzen bertan, DVDen hedapenean, negozioaren garapenean esangogenuke. Hiru urte eman nituen han. Handik Bilbora itzuli nintzen, teknologia berrie-

NORTASUN AGIRIA

Garazi Goia (Segura, 1978) Telekomunikazio ingeniarietza ikasketak egin zituen Bilboko EHUn. Hala ere, inoiz ez du ingeniari lanik egin. Kudeaketa lanean ari da BBCn, Londresen, joan deneko zazpi urtean, etorkizuneko estrategiak pentsatzen. Irakurle amorratua da eta txanponaren beste aldearek gaztetatik bizi du: idazle da. *Bi hitz eta Txartel bat (des)herrerira* ditu orain arte argitaratutako lanak, eta ipuina du *Orgasmus* lan kolektiboan ere. "Jaioko dira berriak" kantatu zuenak bazekien zer edo zer. Berri horietakoa da Garazi Goia.

tako aholkularitza etxe batean, telebista interaktiboari lotutako produktu baten salmentan. Espainiako telebista askorekin jarri nintzen harremanetan garai hartan. Arlo komertzialean ari nintzen lanean orduan ere, ez ingeniari. Hala ere, Londresen nahi nuen nik, hemen profesionalki mugatuago ikusten nuen nire burua, eta, horrela, BBCren hautatze prozesu batean eman nuen izena, eta aukeratu egin ninduten: “Ez dago zalantzarik. Banoa!”. Eta holaxe.

Linkedinen irakurri dugu: Garazi Goia, BBCren Komertzio Kudeaketarako burua.

Lan ezberdinak egin ditut horra heldu aurretik. Kanalen banaketa arloan hasi nintzen, BBCren zortzi telebista kateak eta hamahiru irratia Ingalaterrako etxe guztietara iritsi ahal izateko gestio lanean: erreguladoreekin egin behar diren akordioak, gobernuarekiko hitzarmenak, edukien garapen estrategia... Proiektu txikiak gestionatzen hasi, eta, politikari, estrategia lanetan hasi nintzen. Behe-tik gora egin dut eta oraintxe ekipoa zuzentzen dut, merkataritza-kudeaketa helburu. Batean, BBCren kanal berri bat sortzeko estrategia landuko dugu; bestean, internet bidezko telebistaren geroa aztertuko dugu... Nik, proposamen finantzari eta estrategikoak kudeatzen ditut, eta zuzendaritzari aurkezten dizkiot: kostua, audientzia izango duen eragina, merkatu berean ari diren lehiakideen lanarekiko inpaktua, teknologia berriei dagokienez zein posiziotan dagoen, beste zenbait telebistarekin koalizioa egin ez egin... Aurrera begirako lana beti.

Idazle

“Txikitatik izan dut literaturarekiko zaletasuna. Irakurle sutsua izan naiz, etxean ere liburu asko izan dira beti. Hortik datorkit interesa. Gazterik hasi nintzen idazten eta lehiaketetan parte hartzen. Urruzuno saria irabazi nuen 1996an, eta, aurretik, bailara mailako lehiaketaren bat. Irakurtzeko zaletasunak bultzatuta hasi nintzen idazten. Horrela etorri zen nire lehenengo lana, *Bi hitz*, 2008an, Londresen ari nintzela lanean”.

Etorkizuna igartzea ez da, bada, lan erraza izango.

Oso zaila! BBCn ikerketa sail handia dago, I+D bat, erreferentea munduan. Arlo teknikoan zer egin daitekeen ikertzen dute; guk, haien aurrerapen teknikoak arlo estrategikora ekartzen ditugu. BBCk audientziari gero eta eduki eta produktu hobek emateko erantzukizuna du, ezin da gelditu momentuan duenarekin. Kanonak hiru bilioi libera ematen dizkio BBCri, eta zati handi bat eduki berriak sortzen edo erosten gastatzen da, baina bada-go beste zati inportante bat eduki horiek jendeari helarazteko estrategiak diseinatzen gastatzen dena. Estrategiak, esan nahi dut, edukiak betiko telebistan ez baina tabletetan, telefono mugikorretan eta gainerako modu berriago hauen bidez ere kontsumitzaileari helarazteko.

Inor aurretik ibili gabeko lurretan ibiltzea da hori.

Zaila, eta aldi berean interesgarria. Pribilegiatua sentitzen naiz horrelako hausnarketak egiten dituen talde bateko parte naizelako. Europar ibiltzen naiz, han eta hemen, Bruselan, Europar Batzordean eta Ginebran, irriti zabaltzaile guztiak biltzen dituen erakundean, eta han garbi ikusten da herrialde bakoitzak bere maila duela, bere abiadura. Espainia atzera dago, esaterako, eta Euskal Herriak, berriz, ez du han presentziarik Europako foro horietan, tamalez. Ingalaterra, aldiz, aurreko muturrean da, BBCk bultzatuta. Beti izan da erreferente. Hor dira Alemania eta Frantzia ere, ondo kokatuta.

Espainia atzera dago, Euskal Herriak ordezkari-
tzarik ere ez.

Hedabide bakoitzak diru ekarpena egin
behar dio erakundeari eta, beraz, ikusi egin
behar EiTBri horrelakorik komeni zaion.
Tira, bertan egon eta entzutea bera ez dago
gaizki, baina ez dakit hori ote den lehentasu-
na... Ni, dena den, EiTBko jendearekin
harremanetan nago, maila pertsonalean eta
profesionalean, zuzendaritzan daudenekin
eta ez daudenekin, zenbait saiakera egiteko
gogoia dutenekin.

Nola ikusten duzu EiTB?

Telebista aurrera ateratzekotan, apustuak
egin behar dituzu, eta dirurik ez baduzu,
ezin apusturik egin. Dagoenari eustea bes-
terik ez dago. Dirurik ez bada, aurrera begi-
rako proiektuak lantzeko muga handiak
dituzu. Proiektu interesgarriak badaude,
hala ere. *EiTB nabieran*, adibidez, oso gertu-
tik jarraitu dut, interesgarria da guztiz. Esan
zidatenez, bestalde, ikus-entzunezkoen
arloa nahiko apal dabil, eta jende askok
motibaziorik ez du. Soldatak jaitsi, lan
segurtasunik ez... Valentziako telebistaren
itxiera... Ez da arriskuak hartzeko giro
onena.

**BBCK ez du horrelako kezkarik, hiru bilioiko
diru sarrera duelarik kanonaren bidez.**

BBCK irabazi egin du bere indarra. Kanona,
esaterako, izoztuta dago joan den bost
urtean, baina, hala ere, diru kopuru berare-
kin ere, gauza gehiago egiten ari da. Horixe
da erronka, erantzuten segitzea, jendeak
hedabidean konfiantza ez galtzea, eta aurre-
ra begiratzea, proiektu eta asmo berrien
bitartez. Kanona igotzea oso zaila izango
da. 2017an egingo da berriz BBCren eta
gobernuaren arteko negoziazioa, eta kano-
na igo, mantendu edo jaitsi egingo da, eta
horrek ere erakutsiko du nolakoa izango
den etorkizuna.

(des)herrira

**"Txartel bat
(des)herrira guztiz
ariketa ezberdina
izan da. Askoz
landuagoa da, ni
ere askoz
kontzienteagoa
nintzen zertan ari
nintzen. Bestelako
ariketa izan da,
atzetik bilaketa
lan handia egin
nuelako, gerrako
haurrei buruzko
alde historikoa
behar den bezala
erakusteko.
Gerrako haurren
gaia beti irudit
zait interesgarria.
Seguran, behin,
Ingalaterrara
joandako haur
haietako baten
semea ezagutu
nuen aitaren
bidez. Londresera
berriz, ea han zer
edo zer aurkitzen
nuen joan nintzen.
Basque Children
of 37
erakundearekin
harremanetan jarri
nintzen, eta bidea
egin nuen".**

BBCren erreferentzialtasuna aipatu duzularik,
uste nuen Amerikako Estatu Batuak ere hor
zirela...

Uste duzu? Bai, NBC, CBS eta beste hain-
bat telebistek indar handia dute. Baita, tele-
bistaren munduan edo edukien munduan
beste perspektiba bat emanez indar handiz
sartzen ari diren bestelako enpresa batzuk
ere, Netflix, Samsung edo Amazon adibi-
dez.

Hollywoodeko produktu zaparrada hori dut,
beharbada, gogoan. Industriaren presentzia
handi hori, film eta telesail, haurrentzako saio
mordoa...

Horretan zuzen egon zintezke, film eta tele-
sailai dagokienean, alegia. British telesailak
Amerikakoak ez bezalakoak dira, bestelako
umorea dutela esan ohi da, eta hala da, gaine-
ra. Amerikatik beste eskala batean datozkigu
gauzak, askoz eduki gehiago, diru gehiago
mugitzen da. Baina, hala ere, BBC presente
dago Europan eta munduan. Dokumental
sail oso indartsua du, esate baterako. Saio
didaktikoak ere mordoxka, lehiaketa modu-
koak eta, batik bat, albistegiak. Nazioartean
errekonozimendua dute.

**EiTBko zenbait arduradunekin egokitzen zarela,
zer esaten diezu? Gomendiorik baduzu?**

Ez da erraza. Esaterako, baliteke EiTBren-
tzat BBC ez izatea erreferentzia, edo behin-
tzat EiTBren eskalara egokitzen jakitea izan-
go litzateke garrantzitsua. BBCren
testuingurua, atzetik duen bultzada, egitu-
ra... ez badituzu, alferrik dira konparazioak.
Beharbada, merezi du ulertzea Ingalaterran
zein izan diren arrakastaren parametroak,
merezi du pentsatzea ea hango faktoreek
honako ere balio duten, zein diren Euskal
Herrian funtzionatuko luketenak. Maila
horretan hitz egiten dugu. Teknologia
berriei ari garenean, adibidez, nora doazen
egiten dugu gogoeta, horiek telebistan nola

Bartolo
taberna - jatetxea

**Euskal sukaldaritzan eta pintxotan
aukera zabala**

Fermin Calbetón, 38
Donostia - San Sebastián

© 943 420 279
www.casabartoloetxea.com

OFF THE RECORD

burmuinen ihesa

Ez dugu jakiten zertaz ari diren "burmuinen ihesa" diotenean, zer nolako jendea dugun etxean, harik eta heritik kanpora bide ederra egiten hasten diren arte. Horietako batekin gertatzen garenean hasten gara entenditzen zer esan nahi duen "burmuinen ihesa" terminoak. Garazi Goia bat gurean ez edukitzeak eskasago egiten gaituela, ahulago, hauskorrago. Geure izaera indibidual eta kolektiboa indartzeko aukerak modurik zozoenean ihes egiten digula. Joaten uzten diogula.

islatzen diren aritzen gara... Ingalaterran garbi ikusten da, prozesu honen bukaeran telebista izango dela gauza bat nork bere neurrira egingo duena. "Telebistak botatzen didana ikusiko dut" ez da izango. Norberak nahi duena ikusiko du, nahi duen lekuan, nahi duen garaian, nahi duen dispositiboan. Hortik urruti gabiltza oraindik, baina hortik dator etorkizuna. BBCk apustu handia egin du horretan. Balio handiko edukiak ditueenez, produktuak artxibategian gordeta eduki orde, ikuslearen eskura jarri behar dira, telebista pertsonalizatu. EITBk ez dauka BBCk duen gaitasunik, baina haren jarduna hona nola egokitu pentsa lezake, aurrekontuaren mugak eta alde handiak kontuan izanda.

Zertan dira ingelesez besteko telebistak Erresuma Batuan? Galesez, gaelikoz...

Gaelikoak badu kate bat, BBC Alba izenekoa, 2008an sortu zena. Gaelikoz besterik ez du emititzen. Jakina, hura martxan jartzeko atzean arrazoi politikoak egon ziren, baina hala ere, BBCk badu Erresuma Batuko kultura ezberdinak zaintzeko erantzukizuna. Noski, 70.000 laguneko komunitateak audientzia txikia esan nahi du. Interesgarria gertatu zitzaidan proiektua bertatik bertara ikustea, jarraitzea, eta Eskozian jendeak proiektu hartan jarrita zuen ilusioa. Hemen go jendeak asko ikasi beharko luke handik. Musika aldetik, adibidez, oso eskaleta interesgarria daukate. Marrazki bizidunak ere asko emititzen dituzte, haurrei begira, jakina. Bestalde, Galesen bada S4C, gaelikozko telebista, eta askoz ere gaeliko hiztun gehiago dira Eskozian baino. Jarraitzen du oraindik. Hala ere, 2009an definizio handiko gaelikozko telebista hasi zen emititzen. Clirlun zuen izena, "argitasuna" esan nahi du. Inbertsio handia zen, audientzia mugatua zuen, eta handik bi urtera itxi egin behar izan zuten, murrizketak tarteko.

Bi hitz

"Idatzi egiten nuen, argitaratzea pentsatu gabe. Halako batean, nire idatziak forma hartzen ari zirela sentitu nuen. Orduantxe pentsatu nuen, akaso, egiten ari nintzen lanak liburu itxura har zezakeela bukaeran. Helburu finkorik gabe aritu nintzen idazten, askatasun osoz idatzi nuen, eta askatasun horren fruitu izan zen *Bi hitz*".

ETBren bi kateak behar al dira, euskarazkoa eta gaztelaniazkoa? Hor dira beti hirugarrena eta Etsat.

Finean telebista herri bateko kultura, hizkuntza edo komunikazioa bultzatzeko tresna baliagarria da. Horregatik, euskarazkoa zalantzarik gabe behar da. Ikusi egin beharko litzateke, apustu fuerte bat egin euskarazko katearen alde eta emaitzak ikusi, audientzia eta beste. Baina ETB2 itzea, esate baterako, ez zait erreal iruditzen, hemen badagoelako edukiak gaztelaniaz kontsumitzen dituen jendea. Oreka bat lortzean sinesten dut beti; nola bultzatu euskara eta kultura, nola aldatu jendearen ohiturak, nola egin apustuak bi kateetan kalitate eta pisu berdineko edukiak egiteko. Orain erdarazkoaren alde dago balantza, eta hori pena da.

Utzi ditzagun honenbestez BBC eta EITB. Idazle zaitugu. Azken liburuak *Txartel bat (des)herrira* du izenburu, irakurle batek baino gehiagok dakienez. Esadazu, nolakoa den Londresen bizi zaren horren deserria.

Nire deserria neuk aukeratua da eta, hain zuzen, Euskal Heritik aldenteak bertara gerturatu nau. Beste perspektiba bat eman dit, orain hobeto ulertzen dut nire herria. Iruditzen zait hemen baditugula iraganeko mamu batzuk, eta horiekin borrokan gabiltzala etengabe aurrera pausorik eman gabe. Horiek atzean uztea beharrezkoa da aurrera egiteko, baina mamu horiekin borroka hori irabazteko betiko erregelek eta erretorikak ez dute balio. Uste dut arau edo erregela berriak definitzeko beharrezkoa dela beste batzuei entzutea, beste begirada batzuk hartzea edo distantzia bat jartzeta. Kanpora irteteak horretan laguntzen du. Niri, behintzat, asko lagundu dit. Horregatik esaten dut gerturatu egin nauela. Literaturak eta idazle lanek, berri, are eta gehiago laguntzen didate distantzia hori moztzen, laburrago egiten. ■

